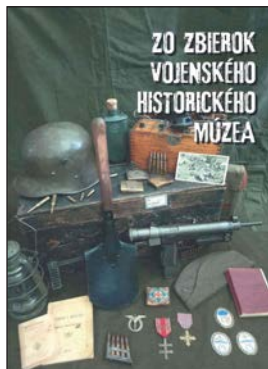

JURKOVÁ, Viera a kol. *Zo zbierok Vojenského historického múzea*. Bratislava : Vojenský historický ústav, 2020. 280 s. ISBN 978-80-89523-69-6.

Rýchly rozvoj moderných technológií prináša celý rad nových možností aj v rámci tradičných organizácií, medzi ktoré zaraďujeme tiež múzeá. Tieto inštitúcie napríklad čoraz častejšie prostredníctvom digitalizácie celých expozícií i jednotlivých predmetov vychádzajú v ústrety návštevníkom. Tí si tak rovno z pohodlia domova môžu vytvoriť lepšiu predstavu o niektorom z historických období či využití rôznych artefaktov pri ľudskej činnosti. Množstvo úloh, s ktorými sú pri svojej každodennej činnosti konfrontované tieto vedecké, ale tiež súčasne kultúrne a vzdelávacie inštitúcie, je pritom veľmi pestré a rozsiahle. O to viac, že sa k nim nutne pripája aj prezentačná a publikačná činnosť.

Práve posledné dve uvedené oblasti sú názorne predstavené autorským kolektívom vedeným Vierou Jurkovou v reprezentatívnej publikácii nazvanej *Zo zbierok Vojenského historického múzea*.

Po úvodnom vstupe venovanom priblíženiu špecializovanej činnosti Vojenského historického múzea a niektorým oblastiam vedeckej a publikačnej aktivity jeho pracovníkov, predstavila vedúca autorského kolektívu zámer pripraviť a vydať osobitú publikáciu. Takú, ktorá by čitateľom umožnila aspoň čiastočný pohľad do depozitárov, resp. predstavila niektoré predmety s podrobnejším popisom.

V rámci osobitnej kapitoly *Vojenské historické múzeum v premenách času 1994 – 2020* je predstavenie činnosti tejto inštitúcie, jej postupných zmien a úloh, ktoré zabezpečuje jednak vo vzťahu k verejnosti, jednak vo vzťahu k vedeckej či odbornej činnosti, ako integrálna súčasť Vojenského historického ústavu. Vďaka tomu môže svoju činnosť rozvíjať ako jediné rezortné špecializované múzeum zamerané na vojenské dejiny Slovenska. V tomto smere prostredníctvom viacerých stálych expozícií (Piešťany, Svidník, Dukla) i príležitostných výstav sprostredkováva verejnosti i odborníkom desiatky tisíc zbierkových predmetov.

Najväčšiu časť publikácie tvorí prezentácia vybraných zbierkových predmetov, ktoré kolektív autorov doplnil podrobným popisom. Vybraných 200 predstavených artefaktov tak ponúka čitateľom pohľad na slovenské vojenské dejiny 20. storočia. Samozrejme, že sa tu okrem snahy o vyvážené zastúpenie „veľkých“ a „malých“ zbierkových predmetov prejavilo aj odborné zameranie jednotlivých spoluautorov na niektorú z oblastí sledovaného obdobia. Či už v tomto prípade ide o technický popis zbraní alebo charakteristiku obdobia prípadne okolností, za ktorých jednotlivé artefakty vznikli, uvedené texty predstavujú veľmi cennú informačnú bázu. Tá v prvom rade pomáha čitateľovi lepšie pochopiť a predstaviť si rôzne obdobia a oblasti vojenského života. Zvolený formát, kvalitné prevedenie, celkové grafické spracovanie i anglické resumé v závere iba umocňujú dobrý dojem, ktorý publikácia vyvoláva v čitateľovi. Jednou z mála problematických záležitostí je orientácia v rámci prezentovaných predmetov. V konečnom dôsledku nie je dôsledne chronologická ani tematická. Jednotlivé zbierkové predmety sú zoradené bez ohľadu na obdobie, štátnu príslušnosť či funkciu. Tento problém by v konečnom dôsledku bolo možné

vyriešiť napríklad zoznamom prezentovaných artefaktov. Tak by si čitateľ mohol vybrať tie, ktoré ho osobitne zaujímajú, či už z hľadiska sledovaného obdobia, alebo oblasti (zbrane, uniforma, výstroj a pod.). Rovnako možno stálo za úvahu zaradenie krátkych medailónov jednotlivých spoluautorov.

Publikácia v každom prípade splnila ciele, ktoré si autori hneď v úvode vytýčili. Prináša množstvo dokladov toho, že vojenská história Slovenska v sledovanom 20. storočí je mimoriadne bohatá. Dôvodom sú nielen viaceré zmeny štátnych zriadení, ktoré na tomto území prebehli. Rovnako dôležité sú v tomto smere i dve svetové vojny, ktoré si vyžiadali množstvo ľudských a materiálnych obetí. Prejavili sa nielen na zdokonaľovaní vojenskej techniky, výzbroje a výstroje, ale poznačili životy jednotlivcov i celých národov žijúcich na území dnešného Slovenska. Z tohto dôvodu je výsledný súbor odbornou publikáciou prinášajúcou zaujímavé informácie pre odborníkov, ale môže byť vďaka svojej názornosti dobre využitá aj vo výchovno-vzdelávacom procese na rôznych stupňoch škôl.

Patrik Derfiňák